

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-804/19 – 1

Kohtuasi C-804/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

31. oktoober 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landesgericht Salzburg (liidumaa kohus Salzburgis, Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

23. oktoober 2019

Hageja:

BU

Kostja:

Markt24 GmbH

[...]

AUSTRIA VABARIIK

LANDESGERICHT SALZBURG

[...]

TÖÖ- JA SOTSIAALKOHTUNA

[...]

[...]

KOHTUMÄÄRUS

KOHTUASJAS

Hageja

[...]

BU

[...]

ET

[...]

[AUSTRIA]

[...]

Kostja [...]

Markt24 GmbH [...]

[...]

85716 Unterschleißheim [...]

SAKSAMAA [...]

Seoses:

2962,80 euro suuruse nõudega, millele lisanduvad viivis ja kulud (saamata jäänud töötasu)

I. Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused.

1. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artiklit 21 tuleb kohaldada töösuhtele, mis tuleneb Austrias sõlmitud töölepingust, mille ese on Saksamaal töö tegemine, kuigi töö tegemiseks valmis olev töötaja viibis mitu kuud Austrias ega teinud tööd?

Kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt

2. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artiklit 21 tuleb tõlgendada nii, et kohaldada võib sellist riigisisest õigusnormi nagu Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz'i (töö- ja sotsiaalkohtute seadus, ASGG) § 4 [lk 2] lõike 1 punkt a, mis võimaldab töötajale (soodsamat) hagi esitamist tema elukohas, kus ta elas töösuhte kehtivuse ajal või kus ta elas töösuhte lõppemisel?

3. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artiklit 21 tuleb tõlgendada nii, et kohaldada võib sellist riigisisest õigusnormi nagu ASGG § 4 lõike 1 punkt d, mis võimaldab töötajale (soodsamat) hagi esitamist kohas, kus tuleb maksta töötasu või kus see tuli maksta töösuhte lõppemisel?

4. Kui teisele ja kolmandale küsimusele tuleb vastata eitavalt

4.1. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artiklit 21 tuleb tõlgendada nii, et töösuhte puhul, mille raames töötaja tööd ei teinud, tuleb hagi esitada liikmesriigis, kus töötaja viibis töö tegemiseks valmisoleku ajal?

4.2. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artiklit 21 tuleb tõlgendada nii, et töösuhte puhul, mille raames töötaja tööd ei teinud, tuleb hagi esitada liikmesriigis, kus toimusid töölepingueelsed läbirääkimised ja sõlmiti tööleping, ka siis, kui töö tegemise kohana lepiti kokku teine liikmesriik või kui töö tegemine oli kavas teises liikmesriigis?

Kui esimesele küsimusele tuleb vastata eitavalt

5. Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 tuleb kohaldada töösuhte, mis tuleneb Austrias sõlmitud töölepingust, mille ese on Saksamaal töö tegemine, kuigi töö tegemiseks valmis olev töötaja viibis mitu kuud Austrias ega teinud tööd, kui kohaldada saab sellist riigisisest õigusnormi nagu ASGG § 4 lõike 1 punkt a, mis võimaldab töötajale (soodsamat) hagi esitamist tema elukohas, kus ta elas töösuhte kehtivuse ajal või kus ta elas töösuhte lõppemisel, või sellist õigusnormi nagu ASGG § 4 lõike 1 punkt d, mis võimaldab töötajale (soodsamat) hagi esitamist kohas, kus tuleb maksta töötasu või kus see tuli maksta töösuhte lõppemisel?

II. Menetlus peatatakse Gerichtsorganisationsgesetz'i (Austria kohtukorralduse seadus, edaspidi „GOG“) § 90a alusel, kuni Euroopa Kohus on teinud otsuse.

Põhjendused

1. Poolte väited ja asjaolud

Hageja nõuab 27. aprillil 2018 esitatud hagis kostjalt saamata jäänud töötasu, proportsionaalse osa oma lisatasudest ja kasutamata puhkuse hüvitise maksmist kokku 2962,80 euro suuruses brutosummas ajavahemiku eest alates 6. septembrist 2017 kuni 15. detsembrini 2017. Hageja märkis, et ajavahemikul 6. septembrist 2017 kuni 15. detsembrini 2017 [lk 3] oli ta kostja juures tööl koristajana. Pooled leppisid kokku 753,42 euro suuruses brutotöötasus, see tähendab 639,15 eurot netotöötasu kuus osalise tööajaga töötamise eest. Töösuhe lõppes kostjapoolse ülesütlemisega. Vaidlus allub hagi saanud kohtule, sest kostjal oli töösuhte algul kontor Salzburgis. Hageja esitas lisaks kolm töötasu arvestust kuude kohta alates 2017. aasta septembrist kuni sama aasta novembrini. Neis on kostja märgitud tööandjana ja töötasu on arvestatud septembri eest 626,40 eurot bruto (531,69 neto), oktoobri eest 753,42 eurot bruto (639,50 eurot neto) ja novembri eest 753,42 eurot bruto (628,15 eurot neto).

Kohus määras 26. detsembri 2018. aasta määrusega [...] kostjale ZPO § 116 alusel dokumentide vastuvõtmiseks volitatud esindaja, sest hoolimata korduvatest katsetest ja saatmisest eri aadressidel nii posti teel kui ka Amtsgericht'i kaudu ei õnnestunud hagi kostjale kätte toimetada ja kostja esindajate viibimiskoht oli kohtule teadmata. Esindaja esitas 7. jaanuaril 2019 menetlusdokumendi [...],

milles vaidlustas nii asja alluvuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule kui ka viimase pädevuse.

Amtsgericht München'i (Müncheni esimese astme kohus) peetava äriregistri registriosa HRB 233607 väljavõtte kohaselt on kostja asukoht Unterschleißheim, Landkreis München [...]. Hageja elukoht on [Austrias]. Hageja poole pöördus üks mees, kes väitis tundvat head firmat, mis otsib töötajaid. Seepeale allkirjastas hageja töölepingu puhastustööde tegemiseks. Allkirjastamine ei toimunud kostja kontoris, vaid pagariäris asukohaga 5020 Salzburg. Töötamise alustamise ajaks lepitati kokku 6. september 2017. Kostja hagejale tööd ei andnud. Hageja oli telefonitsi kättesaadav ja töö tegemiseks valmis. Tegelikult ta kostjale puhastustöid ega mingit muud tööd ei teinud. Pooled olid kokku leppinud, et hageja teeb tööd Münchenis. Hagejal ei olnud kostja selle töötaja telefoninumbrit, kellega ta töölepingu sõlmis. Töölepingule löödud kostja pitsiril on märgitud Austria telefoninumber ja Saksamaa aadress. Hageja ei saanud töösuhte kestel töötasu ja talle ei esitatud töötasu arvestust. Nii nagu ka kolme ülejäänud kostja töötaja kohta, oli ka hageja kohta Austria sotsiaalkindlustusametusele teatatud tema töötamisest töötasuga 753,42 eurot kuni 15. detsembrini 2017.

Landesgericht Salzburg (liidumaa kohus Salzburgis) on töö- ja sotsiaalkohtuna kokku (koos käesoleva [lk 4] asjaga) menetlenud kolme töövaidlust kostja vastu. Ülejäänud menetlused lõppesid otsustega, milles muu hulgas tuvastati, et vähemalt üks kostja töötaja on teinud tööd Salzburgi liidumaal ehitussektoris.

3. Liikmesriigi õigus

[Töö- ja sotsiaalkohtute seadus (Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz, ASGG)]

§ 4 (1) § 50 lõikes 1 nimetatud õigusvaidlus allub hageja valikul

1) punktides 1–3 loetletud juhtudel ka kohtule, mille tööpiirkonnas

a) on töötaja alaline elukoht või harilik viibimiskoht töösuhte kehtivuse või selle lõppemise ajal,

[...]

d) tuleb maksta töötasu või kui töösuhe on lõppenud, siis viimati tuli maksta töötasu või

[...].

4. Eelotsusetaotluse põhjendused

Töö- ja sotsiaalkohtute seaduse (Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz, eespool ja edaspidi „ASGG“) sätteid tuleb tõlgendada kooskõlas direktiiviga.

4.1. Esimene küsimus

Esmalt tekib üldine küsimus, kas määruse nr 1215/2012 artiklit 21 tuleb kohaldada ka sellisele töösuhtele, mis tuleneb Austrias sõlmitud töölepingust, kuid mille esemeks oleva töö tegemiseks valmis olev töötaja ei teinud tegelikult tööd ei Austrias ega Saksamaal.

Austria kohtupraktikas ja õiguskirjanduses on (2008. aasta seisuga) levinud seisukoht, et kui töötaja on küll sõlminud töölepingu, aga ei ole tööle asunud, siis tuleb samamoodi kui määruse nr 1215/2012 artikli 5 lõikes 1 lähtuda kohast, kus töötaja oleks pidanud täitma töölepingust tulenevaid kohustusi (S. Auer teoses R. Geimer ja R. A. Schütze, *Internationaler Rechtsverkehr in Zivil- und Handelssachen*, 540, määruse nr 1215/2012 artikkel 18, punkt 12; A. Burgstaller, *Das Recht der Arbeit (DRdA)*, 1999, lk 470; M. Ganglberger, *Österreichisches Recht der Wirtschaft (RdW)*, 2000, lk 160 jj; J. Kropholler, *Europäisches Zivilprozessrecht*, 8. trükk, nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikkel 19, punkt 9; Corte di cassazione [Itaalia kassatsioonikohtu kohtulahendite kogumik] *Riv. dir. int. priv. proc.* 2004, lk 661; samuti [Oberster Gerichtshof'i (Austria kõrgeim üldkohus, edaspidi „OGH“) otsus kohtuasjas] 14 Ob 81/86 (rahvusvahelise eraõiguse seaduse (Bundesgesetz über das internationale Privatrecht, IPR-Gesetz, IPRG) § 44 kohta), [mille avaldamisviited on järgmised:] *Sammlung Zivilsachen (SZ) 59/91 = Sammlung Arbeitsrechtlicher Entscheidungen (Arb) 10.537 = Das Recht der Arbeit (DRdA)*, 1988, lk 343 (F. Kerschner) = *Zeitschrift für Arbeits- und Sozialrecht (ZAS)*, 1987, lk 50 (M. Beck-Managetta ja T. Mayer-Maly)).

Erinevalt eeltoodust nõutakse 16. septembril 1988 Luganos allkirjastatud konventsiooni kohtualluvuse ning kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (edaspidi „1988. aasta Lugano konventsioon“) kohta kujunenud Austria kohtupraktikas teatavat kestust ja [lk 5] püsivust. Kui Saksamaal elav töötaja sõlmis töölepingu Austrias asuva ettevõtjaga, kuid ei asunud tööd tegema, siis ei saa kohaldada 1988. aasta Lugano konventsiooni artikli 5 lõike 1 teist ja kolmandat lauseosa. 1988. aasta Lugano konventsiooni artikli 5 lõike 1 teise ja kolmanda lauseosa kohaselt peavad töötamist, millel põhineb kohtualluvus, iseloomustama teatav kestus ja püsivus (OGH otsus kohtuasjas 8 ObA 154/98z).

Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et 6. septembrist 2017 kuni 15. detsembrini 2017, see tähendab mitu kuud väldanud töösuhet iseloomustavad vastav kestus ja püsivus. Lisaks toimusid lepingueelsed läbirääkimised ja töölepingu sõlmimine Austrias. Sotsiaalkindlustussüsteemis registreerimist taotleti samuti Austrias.

Esimesena esitatud küsimus on ajendatud sellest, et liidu õiguses nähakse ette kaitse teatavatele isikutele nagu näiteks tarbijad, kelle kohta määruse nr 1215/2012 artikli 18 lõige 1 sätestab, et tarbija võib algatada menetluse teise lepingupoole vastu selle liikmesriigi kohtutes, kus on nimetatud poole alaline

elukoht, või, olenemata teise poole alalisest elukohast, selle paiga kohtutes, kus on tarbija enese alaline elukoht. Ka töötajate puhul saab samamoodi nagu tarbijate puhul eeldada, et nad on suuremat kaitset väärivad isikud, keda ei peaks liidu õiguse järgi asetama vähem soodsamasse olukorda, kui neil on liikmesriigi õiguse järgi. Eelkõige on asjakohane viidata väikse sissetulekuga töötaja majanduslikule olukorrale, mis takistab kohtusse pöördumist teises liikmesriigis.

4.2. Teine ja kolmas küsimus

Kui küsimusele määruse nr 1215/2012 artikli 21 kohaldatavuse kohta vastatakse põhimõtteliselt jaatavalt, siis esitatakse küsimused, kas kohaldada saab liikmesriigi õigust, mis annab töötajale soodsama võimaluse asjaomases liikmesriigis kohtusse pöördumiseks, võttes arvesse liidu õigust, mis on selles osas töötaja jaoks ebasoodsam.

Käesoleval juhul oleks tööandjal võimalus ükskõik millises liikmesriigis tööd andes või seda andmata jättes takistada ASGG §-s 4 sisalduvate töötaja jaoks soodsamate kohtualluvuse sätete rakendamist. Töötaja, kes peab pika aja jooksul ootama tööülesandeid ega saa sel ajal teha mingit muud tööd, oleks sel juhul lisaks veel ka menetlusõiguslikult ebasoodsamas olukorras, sest erinevalt liikmesriigi õiguse soodsamatest normidest peaks ta saamata jäänud töötasu sissenõudmiseks hagi esitama teises liikmesriigis. [lk 6]

4.4. Neljas küsimus

Juhul kui töötaja jaoks soodsamat liikmesriigi õigust ei saa kohaldada, esitatakse küsimused, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 1215/2012 artiklit 21.

4.5. Viies küsimus

Kui määruse nr 1215/2012 artikkel 21 ei ole käesoleval juhul põhimõtteliselt kohaldatav, siis tuleb uurida, kuidas saab käesoleva juhtumi asjaoludel tõlgendada sama määruse ülejäänud sätteid. Kordamise vältimiseks viidatakse siinjuures eespool juba esitatud kaalutlustele.

5. Euroopa Kohtu tõlgendamispädevus

Käesoleval juhul puudub Euroopa Kohtu praktika, mis käsitleks määruse nr 1215/2012 artikli 21 kohast kohtualluvust olukorras, kus tööleping oli sõlmitud, aga töötaja tegelikult tööd ei teinud. Seetõttu on tekkinud tõlgendamisvajadus eelkõige seoses põhimõtteliste küsimustega, mis puudutavad määruse nr 1215/2012 artikli 21 kohast kohtualluvust, võrreldes töötaja jaoks soodsamate liikmesriigi sätetega oma õiguste maksmapanekul.

Liidu õiguse nõuetekohane kohaldamine ei ole Euroopa Kohtu senise praktika põhjal niivõrd ilmselge, et ei jää ruumi põhjendatud kahtlusele, kuidas üleskerkinud küsimusi lahendada (*acte clair*).

II. Töövaidlust käsitlev kohtumenetlus peatatakse GOG § 90a alusel kuni eelotsusemenetluse lõpuni.

[ärakirja pitser ja allkiri] [...]

TÖÖDOKUMENT